

โครงการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของผู้ใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมี จังหวัดแพร่

Promoting Public Consciousness of People Utilizing Forest Resources in
Khun Mae Kham Mee Plantation, Phrae Province.

ดร.ปัญญาพร คำโย สังกัดคณะแม่ใจ-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
งบประมาณ 350,000 บาท ระยะเวลาดำเนินงาน 1 ปี

ที่มาและความสำคัญ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) โดยทิศทางหนึ่งที่มีความสำคัญกับการพัฒนาคน หรือทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ คือ การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ดังนั้นพื้นที่จังหวัดแพร่จึงเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีพื้นที่ป่าไม้ และมีชุมชนจำนวนมากที่ยังใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่

มิติการนำไปใช้ประโยชน์

- เชิงวิชาการ
- เชิงพาณิชย์
- เชิงนโยบาย
- เชิงสาธารณะ
- เชิงชุมชนและพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกสาธารณะของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่สวนป่าแม่คำมี จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่สวนป่าแม่คำมี จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสวนป่าแม่คำมี
4. เพื่อนำเสนอแนวทางเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่สวนป่าแม่คำมี จังหวัดแพร่

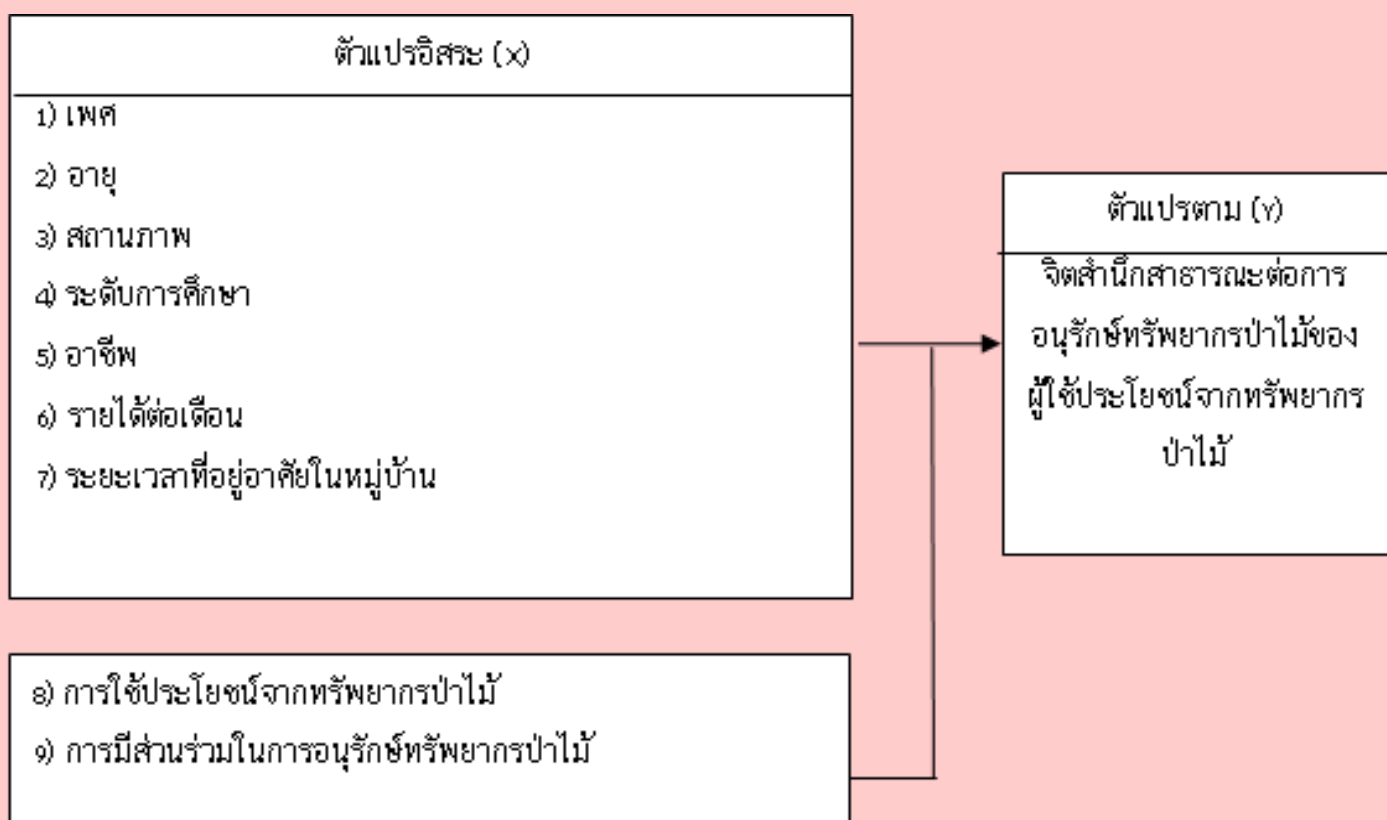
กระบวนการศึกษาวิจัย

ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแสดงผลเป็นตัวเลขหรือค่าสถิติ จากประชากรในพื้นที่รอบสวนป่าขุนแม่คำมี ทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 200 ครัวเรือน และแจกแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ควบคู่กับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) จากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่สวนป่าแม่คำมี จำนวน 10 คน

สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในสวนป่าแม่คำมี ผลการศึกษาพบว่าผู้ใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.5) มีอายุอยู่ในช่วง 56 –65 ปี (ร้อยละ 38.5) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 79.0) มีระดับการศึกษาประถมศึกษา (ร้อยละ 54.5) เกษตรกร (ร้อยละ 62.5) มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท (ร้อยละ 43.0) และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 88.0)
2. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่สวนป่าแม่คำมี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในปริมาณน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.81) เข้าไปเก็บหาของป่ามากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตพื้นที่สวนป่าแม่คำมี ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 0.61)
4. ปัญหาในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่สวนป่าแม่คำมี ผลการศึกษาพบว่ามีปัญหาการลักลอบตัดไม้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.88)
5. จิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้มีระดับจิตสำนึกสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26)
6. ผลการทดสอบสมมติฐานผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่สวนป่าขุนแม่คำมี จังหวัดแพร่ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน
7. การเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จากการศึกษาพบว่าการเสริมสร้างจิตสำนึกในพื้นที่สวนป่ามีการดำเนินการอยู่แล้ว แต่จะเห็นว่าการดำเนินการบางส่วนยังขาดประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างน้อย โดยการสร้างจิตสำนึกจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับพื้นที่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการวิจัย

ผลผลิต - การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ (การฝึกอบรม)
 ผลลัพธ์ - องค์ความรู้สามารถถ่ายทอดได้สู่แกนด้านวิชาการ
 ผลกระทบ - ในพื้นที่สวนป่ามีทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น และเกิดความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประชาชนในพื้นที่ โดยรอบสวนป่าขุนแม่คำมี ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สวนป่าขุนแม่คำมี ที่ให้ข้อมูลและขอบคุณสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติที่ให้โอกาส และสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินการวิจัยให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์